

ETA, presonera dels seus presos

- La desesperació dels condemnats apunta més contra la direcció etarra que contra el Govern

ANTONIO FRANCO

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 12.01.10

En aquests moments, el pols d'ETA és més amb ella mateixa i el seu entorn que no pas contra Espanya. No es tracta d'una frase grandiloqüent: és la realitat. La seva principal urgència és mantenir la disciplina en el seu col·lectiu de 750 presos, on està madurant una altra crisi de desobediència. Només la sap encarar expulsant els que de fet ja se n'han autoexclòs. La seva segona preocupació és evitar que adquireixi tint oficial el fet que la majoria de l'esquerra *abertzale* ja està en contra de continuar recolzant la violència. La tercera és com continuar d'una forma o altra la lluita armada, no sap com plantejar-la sense que li ocasioni un efecte bumerang en contra. El rerefons de tot plegat és una gran contradicció: ETA no es vol rendir, però tots els indicis apunten que tampoc confia a poder obtenir res a base de trets, bombes i més sacrificis d'anar a la presó.

el tema DE les presons és una situació límit. Malgrat que ho maquillin forçant protestes contra el sistema carcerari, la desesperació dels presos apunta més contra la direcció etarra que contra els ministeris d'Interior i Justícia. Dos dels cinc últims expulsats són dirigents històrics amb molta sang a les mans que ara diuen en veu alta que la lluita armada és inútil. No és que s'hagin convertit a la democràcia; és que és l'hora de la decepció. Els empresonats no tenen cap altre horitzó que el de molts anys de compliment de penes. Han matat altres persones, però ara estan

perdent la seva pròpia vida i saben que per no-res. Perquè podrir-se ja no té el menor indici de glòria. Les famílies i els íntims els esperen, però Euskadi, no.

El progressiu gir cap a la fredor de la majoria de l'opinió pública basca resta ànims a aquests presos. Si és que era una lluita a llarg termini en la qual guanyarien els més obstinats, l'han perdut. Euskadi potser serà independent algun dia, però no pels atemptats d'ETA. A partir d'això, és molt difícil mantenir viu l'imaginari que els atemptats serveixen per assolir objectius polítics.

Molts reconeixen l'obvietat de l'error que va cometre ETA al collar desmesuradament les converses amb l'atemptat de l'aeroport de Barajas. El que circulava era l'últim tren amb aparences de negociació. L'havia posat en marxa el possibilisme del **Rodríguez Zapatero** dels anys inicials del seu mandat. Els presos saben que aquell descarrilament va diluir l'axioma que mantenia l'esquerra democràtica espanyola, allò que un problema amb tantes arrels només es resol de debò en una taula d'intercanvi de cessions. Un cop morta aquesta tesi, com que els conversos solen ser més resolutius que els creients de tota la vida, un **Pérez Rubalcaba** possibilista respecte d'un final no traumàtic per a ningú (ETA inclosa) va deixar pas a un **Pérez Rubalcaba** convertit en el ministre de l'Interior més eficaç i demolidor amb ETA de tota la història de la nostra democràcia.

L'esquerra *abertzale* és el segon front intern d'ETA. Els presos no volen perdre més temps a les cel·les i l'esquerra *abertzale* tampoc desitja perdre'l al carrer, on de mica en mica es configura, i de moment sense ella, un nou Euskadi que mira al futur amb un *lehendakari* basquista, però

no sobiranista. Aquesta esquerra té pressa per legalitzar-se, té pressa per tornar a les institucions públiques, té pressa per mesurar la magnitud del seu suport electoral. I té pressa per assentar-se com a alternativa al PNB en la clau nacionalista, i als socialistes bascos, en la socioeconòmica.

Però a l'esquerra *abertzale* la condiciona el seu historial de subordinació a ETA i per lleialtat o per por encara fa allò d'insinuar però sense trencar del tot. La clau està en el fet que no entén que la compenetració irlandesa entre el braç armat i el braç polític de l'IRA és, a efectes de les nostres coordenades, un mite fals. Res és igual entre Irlanda del Nord i Euskadi, perquè a efectes pràctics la direcció d'ETA s'aferra a les pistoles precisament perquè els seus actuals membres no tenen cap possibilitat d'assegurar-se un futur en la política. Amb tot, ETA ja no pot desterrar el debat *abertzale* sobre la naturalesa impresentable de la violència quan el terrorisme està més demonitzat avui que mai. Pot intentar endarrerir-lo, però la majoria de l'opinió pública d'Euskadi ja sap que la lluita armada obstaculitza el seu futur tant com ho fa el centralisme espanyol més tancat.

Recordem el més fonamental: en una situació així sempre és possible que es cometin alguns atemptats. Però la situació d'ETA és tan explosiva per a ella i les urgències d'Euskadi són tan grans, que aquest mateix any 2010 es pot produir el gran gir. Ara que el problema econòmic és més apressant per al Govern central que el territorial, i ara que ETA necessita fer la pau amb els seus abans que aquests prescindixin d'ella, potser es comencen a reunir les condicions objectives perquè passi alguna cosa. Per a unes converses, ja no una negociació, sobre l'abandonament de les armes i l'inici d'una altra etapa per a Euskadi.